

ἐαυτὸν σου κατησχυμμένην; αἰσθάνεσαι ἐρύθημα εἰς τὰς παρειάς; Ἐπεποιήθης τὰς ἐρωτικὰς παρακλήσεις μου;

ΙΓΡΙΝΑΗ.—Ἄλλὰ αὐτὸ μοὶ προξενεῖ φόβον! Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ πλανῶνται!

ΠΕΡ ΖΥΝΤ.—Περιπατεῖς ἐν μέσῳ φωτός; Ἐκεῖνος ὁποῖος σὲ παρακτρεῖ, αἰσθάνεται ἐαυτὸν γιγνόμενον εὐσεβῆ ἐν τῷ μυχῷ τῆς καρδίας του; Ἐμπρός, ὀμίλησον.

ΙΓΡΙΝΑΗ.—ὦ! Πέρ!

ΠΕΡ ΖΥΝΤ.—Τότε διατί μένεις ἐδῶ; (ἐτοιμάζε-
ται νὰ ἀπέλθῃ).

ΙΓΡΙΝΑΗ (κωλύουσα αὐτὸν νὰ ἀναχωρήσῃ).—Γνωρίζεις ὅτι θὰ εἶσαι ἄτιμος, ἐὰν ἀναχωρήσῃς.

ΠΕΡ ΖΥΝΤ.—Μοὶ εἶναι ἀδιάφορον.

ΙΓΡΙΝΑΗ.—Ἐὰν μοὶ μείνης πιστός, σοὶ ὑπόσχομαι τὴν εὐδαιμονίαν, τὸν ὄλθον...

ΠΕΡ ΖΥΝΤ.—Μήπως ἐγὼ φροντίζω περὶ εὐδαιμο-
νίας, περὶ πλοῦτου;

ΙΓΡΙΝΑΗ, (κλαίουσα ἀκαταπαύστως).—Ἄλλοτε, δὲν μοὶ ὀμίλεις τοιοῦτοτρόπως.

ΠΕΡ ΖΥΝΤ.—Σὺ εἶσαι ἡ αἰτία.

ΙΓΡΙΝΑΗ.—Οὐδεὶς μὲ συνεβούλευσε!

ΠΕΡ ΖΥΝΤ.—Καὶ ἐγὼ ἤμην τρελλός.

ΙΓΡΙΝΑΗ (ἀπειλητικῶς).—Ἄρκει, διότι ἡ ὑπομονὴ μου ἐξηντλήθη.

ΠΕΡ ΖΥΝΤ.—Ἄλλὰ περιμένω τὸ πρόστιμον. . . Ἐὰν εἶναι ἐλαφρόν;

ΙΓΡΙΝΑΗ.—Δὲν αἰσθάνεσαι πλέον τίποτε;

ΠΕΡ ΖΥΝΤ.—Εἶμαι ὡς λίθος.

ΙΓΡΙΝΑΗ.—Πολὺ καλὰ! Ἡμέραν τινὰ θὰ λογαριασθῶμεν. (Ἀπομακρύνεται).

Ο ΠΕΡ ΖΥΝΤ (σιωπᾶ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, τὸ πρόσωπόν του καθίσταται σκυθρωπόν, διὰ φωνῆς δὲ ἠλλοιωμένης ἐκ τοῦ φόβου ἀνακράζει).—Τί βάσανα ποῦ εἶναι αἱ ἑορταὶ αὗται, οἱ χοροὶ, καὶ πρὸ πάντων αἱ γυναῖκες!

Η ΣΚΩΠΤΙΚΗ ΦΩΝΗ τῆς Ἰγρίνης μακρόθεν.—Ἐξαίρεσει μιᾶς, μὴ λησμονεῖ!

ΠΕΡ ΖΥΝΤ, *ὄνειροπολῶν, μὲ ὄμμα προδίδον ἔκστασι.*—Ναὶ μιᾶς μόνης! τῆς μοναδικῆς. . . τῆς παμφιλτάτης! . . . Σολβέγ! . . .

(Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ *Περ Ζύντ*, Α' πράξις, Σκηνὴ III, πράξις Β' σκηνὴ I, φιλοσοφικοῦ ποιήματος γραφέντος ἐν ἔτει 1867).

HENRI IBSEN.

(Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ γαλλικοῦ).

Η ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΣ

τοῦ **Paul Bourget.**

Ἐν τῷ πρώτῳ τεύχει τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς «Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως» ἐγένετο λόγος περὶ τε τῆς σχολῆς τοῦ γαλλικοῦ μυθιστοριογράφου Παύλου Bourget καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ *Γῆς τῆς ἐπαγγελίας* (la terre promise), ἐν ὑστέρω δὲ φύλλῳ ἠγγέλθη ὅτι ὁ ἐπιφανὴς συγγραφεὺς καὶ νέον ἐξέδωκεν ἄρτι ἔργον, ἐπιγραφόμενον *Κοσμοπόλις* (Cosmopolis). Παρατιθέμενοι δ' ὧδε τὴν κριτικὴν ἀνάλυσιν, ἣν ὁ κριτικὸς τῆς «Πολιτικῆς καὶ Φιλολογικῆς Ἐπιθεωρήσεως» (Revue Bleue) τῶν Παρισίων κ. Emile Faguet ἐδημοσίευσε, σημειούμεθα ὅτι αὕτη, καθ' ἡμᾶς, μᾶλλον πάσης ἄλλης τῶν πολλῶν δημοσιευθεισῶν κρίσεων τε καὶ ἀναλύσεων εὐκρινέστερον καὶ πιστῶς ἐκτίθησι τὸ ἔργον, ὅπερ μέγαν προῦκάλεσε πάταγον ἐκδοθῆν, πάταγον οἷον οὐδὲν ἔργον ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς περιφήμου *Débacle* τοῦ Ζολᾶ παρήγαγε· διότι περὶ τῆς *Κοσμοπόλεως* πᾶσαι αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικὰ πολλὰκις πολλὰς ἐδημοσίευσαν κρίσεις, ὑπὸ διαφόρους ἐπόψεις αὐτὴν ἐξετάζοντα. Ἐν ἄλλοις δὲ ὁ Edouard Rod ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῶν Συζητήσεων» δίστηλον ἀφιέρωσεν ἄρθρον, ἐν ᾧ τὴν *Κοσμοπόλις* ὑπέροχον τῆς *Γῆς τῆς ἐπαγγελίας* ἀποφαίνεται. «Ἐπὶ κινδύνῳ, λέγει οὗτος, τοῦ ν' ἀπομονωθῶ ὀλίγον, θὰ ὁμολογήσω ὅτι προαιρούμαι τὴν *Κοσμοπόλις* τῆς *Γῆς τῆς ἐπαγγελίας* καὶ θὰ ἀφιέρωσω τὰς σημειώσεις ταύτας ὅπως καταδείξω τοὺς λόγους τῆς προτιμήσεως ταύτης». Εἶτα δὲ ἀναπτύσσει τοὺς λόγους αὐτοῦ ἀνακηρύσσων ὅτι ἡ *Κοσμοπόλις* μαρτυρεῖ, κατ' αὐτὸν, πρόοδον ἐν τῇ ἡδὴ τοσοῦτον πλουσίᾳ καὶ τοσοῦτον πλήρει ιδιοφυίᾳ τοῦ Paul Bourget καὶ ὅτι αὕτη συνετάχθη μετὰ πλείονος σταθερότητος ἢ πάντα τὰ πρότερα αὐτοῦ ἔργα. Ἄλλὰ παραχωρήσωμεν ἡδὴ τὸν λόγον τῷ κ. Faguet.

Ἡ Κοσμοπόλις προξενεῖ τῷ ἀναγνώστῃ αὐτῆς τὴν ἐντύπωσιν ἔργου λίαν εὐσυνειδήτως γεγραμμένου, σοβαρωτάτου ἔργου, δι' ὃ ὁ συγγραφεὺς τὰ μάλιστα ἐμόχθησε καὶ πολὺν κατηνάλωσε χρόνον, μεθ' ὑπομονῆς καὶ πολλῆς μερίμνης πραγματευόμενος λεπτομερῶς τὰ διάφορα αὐτοῦ μέρη. Ὁ ἀναγνώστης περὶ πολλοῦ ποιεῖται τοιαῦτα ἔργα, ὃ, τιδὴποτε καὶ ἂν περὶ τούτων λέγωσιν οἱ ὀπαδοὶ τῶν ἐλευθεριαζουσῶν ἀρχῶν. Ἐχει ὁ ἀναγνώστης τὴν συναίσθησιν ὅτι τὸ ἔργον οὐδαμῶς ἐκλάπη, ὅτι ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ τὰ μέγιστα ἐμόχθησεν, ὅτι σέβεται ἐαυτὸν, τὴν τέχνην του καὶ τὸ δημόσιον. Ὁ τριπλοῦς οὗτος σεβασμὸς κατὰ τὴν παρούσαν ἐποχὴν οὐχὶ συχνάκις ἀπιντᾶ.

Ὁ ἀναγνώστης ἀναλογίζεται ὅτι τὸ βιβλίον οὕτως γεγραμμένον, καὶ ἂν ἀπετύχανε, δὲν θὰ περιήρχετο ἐντελῶς εἰς λήθη, διότι τὰ ἀποτελούντα αὐτὸ μέρη εἶναι ἐπιζήλια. Τὸ ἔργον ἀποτελεῖ βιβλίον ἐξ ἐκείνων, ἅπερ φυλάττει τις, ἅπερ δὲν ἀνα-

γινώσκει μὲν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, ἀλλ' ἐν οἷς εὐρίσκει εἰκοσάδα τινὰ σελίδων, ἐφ' ὧν συχνάκις ἐπανέρχεται, καὶ ὧν ἕνεκα ἀναγκάζεται τις νὰ ἀναγνῶ αὐθις τὸ ὅλον ἔργον.

Ἡ Κοσμοπολις διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐστὶ βιβλίον ἐξ ἐκείνων, ἐν οἷς διακρίνεται ζῶν, ἐν οἷς ὁ ἀναγνώστης διατρίβει, μεθ' ὧν ἐξοικειοῦται καὶ ἀποβάλλει ἀσημάντους συνηθείας. Καὶ τοῦτο προέρχεται οὐχὶ ἕνεκα τοῦ ἐκτάκτως πρωτοφανοῦς βίου, ὃν ὁ συγγραφεὺς ἀποδίδωσιν εἰς τὰ πρόσωπα, καίτοι δύο ἢ τρία ἐξ αὐτῶν προκαλοῦσι ζωηρὸν τὸ ἐνδιαφέρον ἀλλὰ ἕνεκα τῆς μετ' ἐπιμελείας ἀναγραφῆς τῶν λεπτομερειῶν, ἕνεκα τῆς μεταγενεστέρας καὶ ἀπομακρυσμένης τῶν προσώπων βιογραφίας, συντεταγμένης μετὰ πολλῆς φροντίδος, οὕτως ὥστε οἱ ἄνδρες καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ γυναῖκες αὐτοῦ κινουσι τὸ ἐνδιαφέρον ἡμῶν εἰς τοσοῦτον βαθμὸν ὅσον καὶ οἱ ἐκ τῶν φίλων ἡμῶν, πρὸς οὓς ἀδιαφόρως ἔχομεν—μὴ γελᾶτε—θέλω νὰ εἶπω ὅσον καὶ οἱ ἐκ τῶν ἡμετέρων φίλων, πρὸς οὓς δὲν ἔχομεν πάθος τι, περὶ ὧν ἐν τούτοις ἐνδιαφερόμεθα, καὶ μετὰ περιεργείας ζητοῦμεν πληροφορίας, ὧν ζωηρὰν τὴν ἀνάμνησιν ἔχομεν ἀνὰ μέσον τῶν περιπετειῶν τοῦ βίου, διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον, διότι ἀπὸ τριακόντα ἐτῶν γνωρίζομεν αὐτούς.—Τὸ νὰ κατορθώσωμεν τοῦτο διὰ πρόσωπα μυθιστορίας, ἐστὶ οὐ μικρὰ ἐπιτυχία, διότι εἶναι δυσκολώτερον τοῦτο τοῦ νὰ αἰσθανθῶμεν πρὸς αὐτὰ ἑκτακτὸν ἐνδιαφέρον πρὸς ὄραν, παρόμοιον ἐκείνου ὅπερ συναισθανόμεθα διὰ συμπαθῆς τι πρόσωπον.

Αὐταὶ εἰσὶν αἱ ἀρεταί, καὶ ἀρεταὶ ἀρκοῦντως σπουδαῖαι καὶ σπάνιαι, ἐξασφαλίζουσαι τῇ Κοσμοπόλει ἐκλεκτοὺς ἀναγνώστας. Ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς μὴ ἐκλεκτοὺς τὸ ἔργον οὐ ἔχη μεγίστην σημασίαν, καὶ περὶ τούτου ἐγγυᾶται ἡ ψήμη τοῦ συγγραφέως.

Ὁ Bourget ἠθέλησε νὰ περιγράψῃ γωνίαν τινὰ τοῦ κόσμου τούτου, ὅστις καλεῖται κοσμοπολιτικός, ὃν ἠγάπησε πολὺ, ὃν ἐσπούδασε, διότι τὸν ἠγάπησε, ὃν ἤρχισε νὰ μισῇ, διότι σπουδάζων αὐτὸν, ἐπὶ τέλος ἐγνώρισεν αὐτὸν κατὰ βάθος. Τὸ φαινόμενον τοῦτο δὲν εἶναι σπάνιον. Συμβουλευθέντε τὴν ἰστορίαν τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, δημοσίων ἢ ἰδιωκῶν «Υπήξατε ἐκ τῶν ἡμετέρων!» ἀνακράζει κόμμα τι εἰς πολιτικὸν ἄνδρα μεταστάντα τῶν φαλάγκων αὐτοῦ. «Καὶ ἀπορεῖτε, διότι δὲν συγκαταλέγομαι μεταξὺ τῶν ὁπαδῶν αὐτοῦ;» ἀπάντησεν ὁ ἐν λόγω πολιτικὸς ἀνὴρ.

Ὁ κοσμοπολιτικὸς οὗτος κόσμος, οὗ ὁ χαρακτηρισμὸς ἀποβαίνει δυσχερής, εἶναι ὁ κόσμος τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες ἕνεκα λόγων καλαισθητικῶν, δὲν κατοικοῦσιν ἐν ταῖς ἰδίαις αὐτῶν χώραις. Πλούσιοι Ἀγγλοὶ κατοικοῦσιν ἐν Γαλλίᾳ, πλούσιοι Γερμανοὶ ἐν Ἰταλίᾳ, πλούσιοι Ἀμερικανοὶ ἐν Εὐρώπῃ, οἱ αὐτοὺς δὲ ὑπάρχουσι καὶ πολλοὶ πόλεις μεγάλαι καὶ μικραὶ. Λονδίνον, Βιέννην, Παρίσιον, Νίκαια, Ρώμην, Βιαννῆς. Εἰς τὰς πόλεις ταύτας ἀποτελοῦσιν ἰδιαίτερον κόσμον, με ἰδιαίτερους τρόπους καὶ συνηθείας, με διάφορον πῶς γλῶσσαν καὶ ἰδιαίτερον κώδικα, τὸν κώδικα τοῦ ἰδιαίτερου τρόπου τοῦ ζῆν.

Τὸ νὰ διαζωγραφίσῃ τις τὸν κοσμοπολιτικὸν κό-

νον, ἢ περὶ μυθιστορίας προκειμένου περὶ δράματος, τοῦτο δὲν σημαίνει τὸ νὰ διαζωγραφίσῃ τις τὸν κοσμοπολιτισμὸν, καθόσον ἂμ' οἱ ἄνθρωποι οὗτοι παθαίνονται, ὁ κοσμοπολιτισμὸς αὐτῶν ἐκλείπει. Τοῦτο ἀκριβῶς ἔπραξε καὶ ὁ κ. Bourget μετὰ μικρᾶς ἀπογοτεῦσεως διὰ τὸν ἀναγνώστην ὅστις ἀνέμενε τὴν περιγραφὴν τοῦ ὄντος ὅπερ ἀποκαλεῖται κοσμοπολιτικὸς καὶ εἰς δ' ἀποδιδούσι χαρακτῆρα ἀγγλικόν, χαρακτῆρα πολωνικόν, χαρακτῆρα ἐνετικόν, χαρακτῆρα γερμανοἰδραηλιτικόν, πάντων δὲ τῶν χαρακτῆρων τούτων ἀλληλοσυγκρουουμένων.

(Ἐπεταί τὸ τέλος)

N. Γ. Μ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Συμπληροῦντες τὰ ἐν τῇ προηγουμένῃ ἡμῶν Ἐπιθεωρήσει γραφέντα περὶ τῆς, τὴν 15)27 δεκεμβρίου π. ἔ., γενομένης ἐν Παρισίοις ἐνθουσιώδους τελετῆς ἐπὶ τῇ 70^ῃ ἐπετηρίδι τῆς γεννήσεως τοῦ μεγάλου τῆς ἀνθρωπότητος εὐεργέτου Pasteur, ἐκ καθήκοντος ἐπανορθοῦμεν πρῶτον τὴν κατὰ παραδρομὴν σημειωθείσαν ἐν αὐτῇ εἰδησιν, καθ' ἣν ἐκ μέρους τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν ὠμίλησεν ὁ πρόεδρος αὐτῆς κ. Abbadie, σημειοῦντες ὅτι οὐχὶ οὗτος, ἀλλ' ὁ ἰσθθιος αὐτῆς γραμματεὺς κ. Bertrand προσεφώνησε τὸν ἐξοχόν σοφόν. Ἐπὶ τούτοις δὲ ἀναγράφομεν καὶ περιοχάς τινὰς τοῦ λόγου, ὃν κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην ἡμέραν, ἐξ ὀνόματος τῆς ἰατρικῆς καὶ τῆς χειρουργίας, ἐξεφώνησεν ὁ ἐξοχος ἰδρυτῆς τῆς ἀντισηπτικῆς μεθόδου Lister.

«Εἰς ἐμὲ ἐδόθη, εἶπεν, ἡ μεγάλη τιμὴ νὰ προσφέρω ὑμῖν τὰ σέβη τῆς ἰατρικῆς καὶ τῆς χειρουργίας.

Ἐτῇ ἀληθείᾳ, οὐδεὶς ὑπάρχει ἐν ὀλοκλήρῳ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς ὃν αἱ ἰατρικαὶ ἐπιστῆμαι ὀφείλουσι πλεῖονα ἢ ὑμῖν.

«Αἱ ὑμετέραι ἐπὶ τῆς ζυμώσεως ἔρευναι ἔρρηξαν ἰσχυρὸν φῶς, ὅπερ ἐφώτισε τὰ ἀπαισία σκότη τῆς χειρουργίας καὶ μετέβαλε τὴν θεραπείαν τῶν πληγῶν ἀπὸ ἐμπειρικοῦ ἀβεδαίου καὶ συνηθέστατα καταστρεπτικοῦ ἔργου εἰς ἐπιστημονικὴν τέχνην βεβαίως εὐεργετικὴν . . . Ἀνυψώσατε τὸν πέπλον ὅστις ἐπὶ αἰῶνας ἐκάλυπτε τὰς μαθηματικὰς νόσους, ἀνεκαλύψατε δὲ καὶ ἀπεδείξατε τὴν μικροβιακὴν φύσιν αὐτῶν . . .

«Ἡ γνῶσις αὕτη ἐτελειοποίησεν ἥδη κατὰ τρόπον καταπληκτικὸν τὴν διάγνωσιν τῶν μαστιγῶν τούτων τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ ἐχάραξε τὴν ὁδὸν ἣν δεῖν νὰ ἀκολουθήσωμεν κατὰ τὴν προφυλακτικὴν καὶ ἰαματικὴν θεραπείαν αὐτῶν . . .

«Ὡς ἐξόχως περιφανεῖς, δύναμαι νὰ σημειώσω τὰς ἐπὶ τῆς λύσεως ἐργασίας ὑμῶν. Ἡ πρωτοτυπία αὐτῶν ἦτο τόσῳ ἐκπληκτικὴ, ἔν τε τῇ παθολογίᾳ καὶ ἐν τῇ θεραπευτικῇ, ὥστε πολλοὶ τῶν ἰατρῶν ἐδυσπίστησαν πρὸς ὑμᾶς. Εἶνε δυνατόν, ἔλεγον, ἄνθρωπος μὴ ὢν ἰατρὸς οὐδὲ βιολόγος νὰ διδάξῃ ἡμᾶς προκειμένου περὶ ἀσθενείας, ἥτις μάτην κατεπόνησε τὰς ἐξοχωτέρας τῆς ἰατρικῆς μεγαλοφυΐας;

Τὴν ἐξόχως ὠραίαν προσφώνησιν αὐτοῦ κατέστρεψεν ὁ Lister διὰ τῆς ἐξῆς σημαντικωτάτης ἀποστροφῆς: